

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/210-12/2018/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

38/2019. (II.28.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2018. június 5-én előterjesztett **panaszát** a 2019. február 28-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem történt.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2018. június 5-én, postai úton terjesztette elő panaszbeadványát, amelyben a 2018. május 28-án foganatosított rendőri eljárást kifogásolta.

I.

A panaszbeadványban a panaszos kifogásolja a rendőri intézkedést, és azt, hogy az intézkedés során nem biztosítottak tolmácsot részére.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az illetékes rendőri szervtől, valamint kérte az üggyel kapcsolatos rendőrségi dokumentumok és a konkrét kérdésekkel kapcsolatos rendőrségi álláspont megküldését.

1) A M. Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztálya által 2018. május 29-én készített összefoglaló jelentés a következőképpen számol be az intézkedésről.

2018. május 28-án, 14 óra 01 perckor a Megyei Rendőr-főkapitányság Tevékenység- Irányítási Központ (továbbiakban: TIK) ügyeletese riasztás alapján a B. külterületén lévő repülőtérré küldte a M. Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály B. Rendőrőrsének M. [...] hívónévvel szolgálatot teljesítő rendőrt, F. L. c. fitzls körzeti megbízottat és M. K. kéthelyi mezőőrt, mivel riasztás érkezett a TIK felé a légi irányítástól, hogy több kisméretű repülőgép a légi közlekedés szabályait megsértve úgy lépte át Ausztriánál Magyarország határának légterét, hogy nem használták a repülőgépek egyedi azonosításához szükséges transzpondert, illetve nem adtak le repülési tervet sem, amely az országhatár átlépése esetén kötelező.

Az esemény miatt riasztották a Magyar Honvédség 2 db Gripen típusú katonai vadászipülőjét, akik a légterben megjelenve az azonosítatlan gépeket a B. Repülőtérré lekísérték.

14 óra 00 percig a repülőtérré 14 ultrakönnyű gép érkezett meg, majd 14 órától 15 óráig további 14 ultrakönnyű gép szállt le.

Az összes repülőgép lajstromjelét és a pilóták adatait a helyszínré irányított M. [...] -es egység feljegyezte, majd a kapott utasítások alapján az adatokat továbbította az SMRFRK TIK és az * Közlekedésrendészeti Osztálya irányába, majd helyszínbiztosítási tevékenységet végzett. A * Közlekedésrendészeti Osztálya egyeztetést végzett az illetékes társszervekkel, majd a helyszínré érkezett M. Sz. J. r. alezredes, aki a beszerzett adatok alapján megállapította, hogy egy gép kivételével – mely repülési tervvel rendelkezett és a rádiókapcsolatot a légi irányítással tartotta – valamennyi pilóta szabálysértést követett el. Az elkövetett szabálysértés a légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény 8. § szerint a magyar légtér igénybevételeéről szóló 4/1998. (I. 16.) Kormányrendelet 2. § (2) bekezdése alapján az 56/2016. (XII. 22.) NFRM rendelet 56. § (3) bekezdésébe és a 923/2012/EU végrehajtási rendeletébe ütköző és a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 228. § (1) bekezdése szerint minősülő „a légiközlekedés biztonságát vagy védelmét szolgáló szabályok megszegése” volt. Emiatt a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján (akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható) folyamatosan előállításra került 27 francia állampolgár, köztük a panaszos.

(A 28. gépet vezető pilóta repülőgépével minden rendben volt, repülési tervet leadott a magyar légi irányítás részére, továbbá a transzpondert is megfelelően használta.)

A 27 pilótával szemben külön-külön, összesen 27 szabálysértési eljárás indult, a pilóták tolmács segítségével történő meghallgatása folyamatosan zajlott.

2) Az előállítás végrehajtásáról készült jelentés szerint 2018. május 28-án az esti órákban vonták intézkedés alá a panaszost. Személyazonosságának megállapítását követően további intézkedés megtétele miatt előállították a M. Rendőrkapitányságra. A panaszos magyarországi légtérbe történő belépése során nem rendelkezett repülési tervvel, valamint nem vette fel a magyar légi irányítással a kapcsolatot, ezzel légügyi szabálysértési követett el. Az igazoltatást követően ruházátátvizsgálást hajtottak végre, mely során közbiztonságra veszélyes eszközt, valamint szabálysértésből, bűncselekményből származó, illetve azok elkövetésére alkalmas eszközt nem találtak. Ezt követően a PMA*** frszú. szolgálati gépkocsival, biztosítás mellett előállították a panaszost a M. Rendőrkapitányság hivatalos helyiségébe sérülés és panaszmentesen. Az intézkedés során a tolmácsolást M. E, tolmács biztosította. A panaszos a tolmácsolást megértette, a vele szemben közölt információkat tudomásul vette.

3) A szabálysértési eljárás alá vont személy meghallgatásáról készült jegyzőkönyv szerint a meghallgatás során jelen volt B. Cs, francia tolmács. A jegyzőkönyv felvételekor a panaszos nyilatkozott arról, hogy a felvett jegyzőkönyv az általa elmondottakat helyesen tartalmazza, amelyet elolvasás után aláírásával látott el. (A tolmács jelenlétében.)

4) A rendőrség csatolta továbbá a tolmács kirendeléséről szóló határozatot.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszos Magyarország Alaptörvénye XV. cikkében foglalt törvény előtti egyenlőséghez és alapvető jogok biztosításához fűződő jogát és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő jogát, az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrségnek keletkezett-e a panaszossal szemben intézkedési kötelezettsége, azaz kellő jogszabályi felhatalmazás alapján kezdeményezett-e intézkedést a panaszossal szemben.

Az összefoglaló rendőrségi jelentés szerint a * TIK ügyeletesének riasztása alapján intézkedtek a rendőrök a panaszossal szemben, ugyanis a légi irányítástól riasztás érkezett, hogy a panaszos a légi közlekedés szabályait megszegve úgy lépte át Magyarország határának légterét, hogy nem használták a repülőgépek egyedi azonosításához szükséges transzpondert, illetve nem adtak le repülési tervet, ami az országhatár átlépésekor kötelező. Az * Közlekedésrendészeti Osztálya egyeztetést végzett az illetékes társszervekkel, majd a helyszínre érkezett M. Sz. J. r. alezredes, az * Közlekedésrendészeti Osztály kiemelt fővizsgálója, aki a beszerzett adatok alapján megállapította, hogy a panaszos és másik 26 pilóta szabálysértést követett el.

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 4. pontja szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében közlekedési hatósági és rendészeti feladatokat lát el.

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 8-9. §-a továbbá úgy rendelkezik, hogy a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást. A rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki.

A légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény 8. §-a szerint a magyar légtér igénybevétele, felügyeletének, az igénybevétel korlátozásának és tiltásának szabályait a Kormány rendeletben határozza meg.

A magyar légtér igénybevételeéről szóló 4/1998. (I. 16.) Kormányrendelet 2. § (2) bekezdése értelmében a légtér légiközlekedési célú igénybevétele - jogszabályban meghatározott esetek kivételével - a külön jogszabályban meghatározott légiforgalmi szolgálat részére benyújtott és elfogadott repülési terv alapján történhet.

A Magyarország légterében és repülőterein történő repülések végrehajtásának szabályairól szóló 56/2016. (XII. 22.) NFM rendelet 56. § (3) bekezdése szerint a Budapest FIR-be belépő VFR szerint működő légi járműnek legkésőbb 10 perccel a FIR-határ keresztezése előtt az illetékes ATS egységet tájékoztatnia kell a berepülés körülményeiről.

A Szabs. tv. 228. § (1) bekezdése szerint, aki a légiközlekedés biztonságát vagy védelmét szolgáló szabályokat megszegi vagy a repülés biztonságát szolgáló létesítmények, illetőleg berendezések működését zavarja, szabálysértést követ el.

A Testület a vonatkozó jogszabályhelyek ismertetését követően utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a bünygyi/szabálysértési hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – akkor, amikor a rendőrség az intézkedés jogalapjaként szabálysértés elkövetésére hivatkozik – az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, felmerülhetett-e bármely jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztethetett.

Erre a kérdésre a Testület igennel felelt, hiszen annak a ténynek a hatóság általi észlelése, hogy Magyarország légtérébe történő berepülése során a panaszos nem vette fel a magyar légi irányítással a kapcsolatot, felvetette a fent megjelölt jogellenes cselekmény – intézkedéshez szükséges, minimális szintű – gyanúját.

A Testület megítélése szerint a közrend védelme érdekében az Rtv. 13. §-a alapján a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége keletkezett. A Testület megállapítása szerint az intézkedés kezdeményezésével nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

2) A panaszos sérelmezte, hogy nem biztosítottak tolmácsot részére az intézkedés során.

A rendőrség által a Testület rendelkezésére bocsátott iratok szerint mind az intézkedés során, mind a szabálysértési eljárás alá vont személy meghallgatásáról készült jegyzőkönyv felvétele során biztosított volt a tolmács, melyet a tolmács aláírásával igazol a dokumentumok minden oldalán.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az előállítottak számára az Rtv. számos olyan jogot biztosít, amelyeknek garanciális jelentőségük van több alapvető jog érvényesülése szempontjából, illetve amelyek érvényesüléséhez az szükséges, hogy az érintett személy megkapja (és megértse) a szükséges tájékoztatást annak érdekében, hogy eldöntse kíván-e élni a jogszabály által biztosított jogaival (pl. hozzátartozó, vagy más személy értesítéséhez való jog, orvosi ellátáshoz való jog stb.)

Az Rtv. és Szolgálati Szabályzat nem magyar állampolgárral, illetve a magyar nyelvet nem ismerő személlyel szembeni rendőri intézkedés végrehajtása esetére nem szól a tolmács kirendeléséről. Nem szabályozott a rendőri intézkedések során az ilyen személyek anyanyelve használatának kérdése sem. Szükséges ezért emlékeztetni az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) nyelvhasználatra vonatkozó 21. § (1) bekezdése szerint, „ha a hatóság nem magyar állampolgár, a magyar nyelvet nem ismerő természetes személy ügyfél ügyében magyarországi tartózkodásának tartama alatt hivatalból indít azonnali eljárási cselekménnyel járó eljárást, vagy a természetes személy ügyfél azonnali jogvédelemért fordul a magyar hatósághoz, a hatóság gondoskodik arról, hogy az ügyfelet ne érje joghátrány a magyar nyelv ismeretének hiánya miatt.” Az Ákr. 73. §-a tartalmazza a tolmács igénybevételére vonatkozó szabályokat. E szerint:

„(1) Ha az ügyfél vagy az eljárás egyéb résztvevője által használt idegen nyelvet az ügyintéző nem beszéli, tolmácsot kell alkalmazni.

(2) Az ügyben eljáró hatóság el nem járó tagja, valamint - ha az a tényállás tisztázáshoz elengedhetetlen - az ellenőrzés helyszínén tartózkodó, idegen nyelvet beszélő személy tolmácsként igénybe vehető.”

Ezen túlmenően a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 56/2014. (XII. 5.) BM rendelet (a továbbiakban: Fogdaszabályzat) 14. § (1) bekezdése szerint „a szabálysértési és közbiztonsági őrizetést a befogadásakor írásban, az általa értett nyelven egyszerűen, közérthető módon kell tájékoztatni [...] a) az anyanyelvhasználat jogáról [...] (3) A tájékoztatás megtörténtét és annak tudomásul vételét írásban kell rögzíteni. [...] (4) Ha a tájékoztatás időpontjában az írásbeli tájékoztató a szabálysértési és közbiztonsági őrizetes által értett nyelven nem áll rendelkezésre, a tájékoztató lefordítása és átadása érdekében haladéktalanul intézkedni kell.”

Tekintettel arra, hogy a rendőrségi dokumentumok tartalmazzák a tolmács megnevezését és aláírását, valamint a tolmács kirendeléséről szóló határozatot, a Testület elfogadja azon rendőri álláspontot, miszerint az intézkedés majd a szabálysértési jegyzőkönyv felvételekor is jelen volt a tolmács. Az előállítás végrehajtásáról készült jelentés és az eljárás alá vont személy meghallgatásáról készült jelentés is név szerint megjelöli a jelen levő tolmácsot.

A Testület jelen esetben – kizárólag az Rtv. ilyen irányú rendelkezésnek hiánya miatt– nem látta indokoltnak a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét megállapítani a tolmáccsal kapcsolatos panaszosi kifogás miatt.

Továbbá megjegyzi a Testület, hogy a riasztáskor még nem lehetett tudni, hogy milyen állampolgárságú a gép vezetője, így csak az intézkedés megkezdése után lehetett tolmácsok biztosításáról gondoskodni.

Megjegyzi a Testület, hogy tisztában van azzal, hogy az Ákr. és a Fogdaszabályzat az előállítottakra nem vonatkozik, de egy szabadságelvonás kellően súlyos jogkorlátozás ahhoz, hogy ugyanazon elvi okokból, amelyek miatt az említett jogszabályok rendelkeznek a kérdésről, fontos, hogy az Rtv. rögzítsen ezzel kapcsolatosan szabályokat, azaz a rendőrség az idegenajkú előállítottak számára tolmács útján biztosítsa a legalapvetőbb jogaik (és kötelezettségeik) megismerhetőségének lehetőségét. Éppen ezért a Testület már több alkalommal is jelezte beszámolójában a jogalkotó felé, hogy ez a kérdés jogi szabályozást igényel, ugyanis a tolmács megérkezéséig is végez eljárási cselekményeket a rendőrség, de tolmács hiányában a terhelttel való kommunikáció korlátozott, ami aláássa az eljárási jogok érvényesülését. Ilyen esetekben a tájékoztatáshoz való jog is súlyosan sérülhet.

A Testület a lefolytatott vizsgálatában megállapította, hogy a panaszos intézkedés alá vonása kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában történt, így nem sérült a tisztességes eljáráshoz fűződő joga. A panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga nem szenvedett sérelmet, mivel az intézkedésnél a dokumentumok szerint jelen volt a tolmács.

A fentiek alapján a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést fogyanatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2019. február 28.

Dr. Lukács Tamás
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag